

Δυνατότητα αξιοποίησης σύγχρονων μεθόδων επικοινωνίας και τηλεκπαίδευσης σε προγράμματα της Σχολής Ανθρωπιστικών Σπουδών του ΕΑΠ

On the potential use of novel methods for communication and tele-education in the School of Human Studies of the Hellenic Open University

Δρ. Ιωάννης ΓΚΙΟΣΟΣ

Σ.Ε.Π., Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
Πάτρα, Ελλάδα, ygiosos@otenet.gr

Μαρία ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΑ

Σ.Ε.Π., Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
Επίκ. Καθ. ΤΕΦΑΑ ΕΚΠΑ, makouba@phed.uoa.gr

Δρ. Ηλίας ΜΑΥΡΟΕΙΔΗΣ

Σ.Ε.Π., Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
Πάτρα, Ελλάδα, imavr@tee.gr

Σπύρος ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

Υπ. Διδάκτορας, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
Πάτρα, Ελλάδα, ppadakis@eap.gr

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εργασία αυτή διερευνά την δυνατότητα αξιοποίησης των σύγχρονων μεθόδων επικοινωνίας και τηλεκπαίδευσης σε προγράμματα της Σχολής Ανθρωπιστικών Σπουδών του Ε.Α.Π. Συγκεκριμένα, σε δείγμα μεταπτυχιακών φοιτητών της Θεματικής Ενότητας ΕΚΠ 65 «Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» του Ε.Α.Π. μελετήθηκαν α) η προσβασιμότητα στις νέες τεχνολογίες, β) η εξοικείωση με αυτές και γ) οι απόψεις των φοιτητών ως προς την αντιληπτή ευκολία χρήσης και την αντιληπτή χρησιμότητα του περιβάλλοντος σύγχρονης εκπαίδευσης (CENTRA) που χρησιμοποιεί το Ε.Α.Π. Τα παραπάνω διερευνήθηκαν μέσω ενός ερωτηματολογίου που διανεμήθηκε σε φοιτητές/τριες τριών (3) τμημάτων της Θεματικής Ενότητας «Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση (ΕΚΠ 65) μετά από επίδειξη των συγκεκριμένου περιβάλλοντος κατά την διάρκεια της πέμπτης Ομαδικής Συμβουλευτικής Συνάντησης του ακαδημαϊκού έτους 2006-7. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι υπάρχει μεγάλη προσβασιμότητα, επαρκής γνώση και ικανοποιητικός βαθμός χρήσης των νέων τεχνολογιών, κυρίως όσον αφορά βασικές εφαρμογές. Οι απόψεις των φοιτητών ήταν σε μεγάλο βαθμό θετικές ως προς την ευκολία χρήσης και τη χρησιμότητα του περιβάλλοντος σύγχρονης εκπαίδευσης (CENTRA) που χρησιμοποιεί το Ε.Α.Π. Από τα αποτελέσματα της έρευνας αναδεικνύεται ότι είναι ώριμες οι συνθήκες αξιοποίησης σύγχρονων μεθόδων επικοινωνίας και τηλεκπαίδευσης από το Ε.Α.Π. ακόμα και σε προγράμματα ανθρωπιστικών σπουδών.

Λέξεις κλειδιά: Τηλεεκπαίδευση, Σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση, Εικονική τάξη, Ανθρωπιστικές Σπουδές

ABSTRACT

This study explores the possibility of applying novel methods of communication and tele-education in the School of Human Studies of the Hellenic Open University (HOU). A questionnaire was distributed to students of the Postgraduate Module on Open and Distance Education of the HOU, after a demonstration of the learning platform CENTRA. The results showed that the conditions for using novel methods of communication and tele-education by HOU are now mature, even in human studies curricula.

Keywords: Tele-Education, Synchronous Distance Education, Virtual Classroom, Humanity Studies

Εισαγωγή

Η αξιοποίηση σύγχρονων μέσων και μεθόδων επικοινωνίας και τηλεκπαίδευσης είναι κάτι που χαρακτηρίζει την εξ αποστάσεως εκπαίδευση σήμερα (Peters 2003). Μεταξύ αυτών η τηλεδιδασκαλία με εικόνα και ήχο χρησιμοποιείται ιδιαίτερα στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση γιατί δίνει την δυνατότητα να επικοινωνήσουν οπτικοακουστικά οι εκπαιδευόμενοι που βρίσκονται σε απομακρυσμένα γεωγραφικά σημεία μεταξύ

τους (Gage, Nickson & Beardson 2000). Σε επίπεδο έρευνας τα πρώτα προβλήματα που διερευνήθηκαν σχετικά με την εφαρμογή της τηλεδιδασκαλίας στην εκπαίδευση αφορούσαν την ποιότητα της τεχνικής υποδομής των συστημάτων τηλεδιδασκαλίας και τη σχέση τους με την εκπαιδευτική διαδικασία (Heathshaw 2000).

Στην συνέχεια όμως η εκπαιδευτική έρευνα κλήθηκε να απαντήσει και σε παιδαγωγικά ζητήματα όπως αυτά που αφορούν τα μαθησιακά αποτελέσματα και την ποιότητα αυτής καθ' εαυτής της εκπαιδευτικής διαδικασίας (Μουζάκης 2006). Τα ζητήματα αυτά αφορούν το σύνολο των μέσων και μεθόδων που χρησιμοποιείται η εξ αποστάσεως εκπαίδευση (Λιοναράκης 2001). Ειδικά όμως από τα παραπάνω, όταν κάποιος καλείται να εφαρμόσει για πρώτη φορά σ' ένα Τριτοβάθμιο Ίδρυμα την τηλεδιδασκαλία, θα πρέπει να λάβει υπόψη και επιπλέον στοιχεία που αφορούν το κοινωνικό-πολιτισμικό και κοινωνικό-ψυχολογικό περιβάλλον μέσα στο οποίο η τηλεδιδασκαλία θα εφαρμοστεί. Στο πλαίσιο των κοινωνικο-ψυχολογικών παραμέτρων πολλές έρευνες έχουν επικεντρωθεί στην διερεύνηση των αντιλήψεων και των απόψεων των εκπαιδευόμενων ή των εκπαιδευτών σχετικά με τη χρήση της τηλεδιδασκαλίας (Aydin 2005; Biggs 2006).

Το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο έχει εγκαταστήσει ένα περιβάλλον σύγχρονης εκπαίδευσης με βάση το λογισμικό CENTRA (www.centra.com), το οποίο δεν έχει ακόμα χρησιμοποιηθεί σε εγχώρια κλίμακα από τις οριζόμενες περιπτώσεις κυρίως σε προγράμματα σπουδών της Σχολής Θετικών Επιστημών και Τεχνολογίας (Hadzilacos et. Al, 2007). Το περιβάλλον αυτό, επιτρέπει στους εκπαιδευόμενους να συμμετέχουν σε τηλεδιδασκαλία από το σπίτι τους. Ένα ερώτημα που ανακύπτει είναι εάν μπορεί η τηλεδιδασκαλία να εφαρμοστεί σε μόνιμη και σταθερή βάση ως ένα μέσο επικοινωνίας ή/και στο πλαίσιο μιας εξ αποστάσεως Ομαδικής Συμβουλευτικής Συνάντησης. Πάνω σ' αυτό το ζήτημα εφαρμογής προσανατολιζόμαστε η παρούσα εργασία. Συγκεκριμένα, διερευνά τη δυνατότητα αξιοποίησης των σύγχρονων μεθόδων επικοινωνίας και τηλεκπαίδευσης σε προγράμματα της Σχολής Ανθρωπιστικών Σπουδών του Ε.Α.Π. και, ειδικότερα, στο πλαίσιο της Θεματικής Ενότητας (Θ.Ε.) ΕΚΠ 65 «Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» των μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών «Σπουδές στην Εκπαίδευση» και «Εκπαίδευση Ενηλίκων».

Ερευνητική διαδικασία και μέθοδος έρευνας

Για να απαντηθεί το παραπάνω ερώτημα, είναι απαραίτητο να προσδιοριστούν κριτήρια με βάση τα οποία μπορεί κάποιος να αποφανθεί εάν δύναται να εφαρμοστεί η τηλεδιδασκαλία. Τέτοια κριτήρια προκύπτουν από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των εκπαιδευόμενων όπως το προφίλ τους, το είδος της υποστήριξης που χρειάζονται, η γεωγραφική διασπορά τους, οι στόχοι της εκπαιδευτικής διαδικασίας, οι πόροι του εκπαιδευτικού οργανισμού, το κοινωνικό-πολιτισμικό πλαίσιο, το κόστος κ.α. (Shearitt, 2003). Η παρούσα έρευνα επικεντρώθηκε σε τρία βασικά κριτήρια. Το πρώτο αφορά την προσβασιμότητα, το δεύτερο την εξοικείωση και το τρίτο τις απόψεις και αντιλήψεις των εκπαιδευόμενων.

Στην εκπαίδευση η έννοια της προσβασιμότητας μπορεί να προσδιοριστεί με όρους φύλου, πολιτισμού, γεωγραφίας, οικονομίας, τεχνολογίας κ.α. (Grill 1999). Η συγκεκριμένη έρευνα επικεντρώεται στην πρόσβαση των εκπαιδευόμενων στις τεχνολογίες της επικοινωνίας και της πληροφορίας και, ειδικότερα, στον ηλεκτρονικό υπολογιστή και στο διαδίκτυο. Το δεύτερο κριτήριο είναι αυτό της εξοικείωσης με αυτές τις τεχνολογίες. Η εξοικείωση θεωρείται σημαντική γιατί επιτρέπει στον εκπαιδευόμενο την απόσταση εκπαίδευσης να αναπτύξει αυτονομία και έλεγχο πάνω στην διαδικασία της εκπαίδευσης. Επιπλέον, η εξοικείωση είναι προϋπόθεση για την εκδήλωση αλληλεπίδρασης (interaction) στην εκπαιδευτική διαδικασία της απόστασης εκπαίδευσης (Marva 1993).

Τέλος το τρίτο κριτήριο αφορά τις απόψεις και τις αντιλήψεις των εκπαιδευόμενων (Saba 2000), οι οποίες διαμορφώνουν πρόθεση και προσανατολισμό προς μια συγκεκριμένη συμπεριφορά, που στη περίπτωση μας είναι η χρήση της τηλεδιδασκαλίας. Στην παρούσα έρευνα, οι απόψεις εξετάστηκαν ως προς την αντιληπτή ευκολία χρήσης και την αντιληπτή χρησιμότητα του περιβάλλοντος σύγχρονης εκπαίδευσης. Οι έννοιες της αντιληπτής ευκολίας χρήσης και της αντιληπτής χρησιμότητας προέρχονται από το μοντέλο αποδοχής τεχνολογίας (Technology Acceptance Model - TAM) με εισήγηση των Davis (1993). Ως αντιληπτή χρησιμότητα, ορίζεται η πεποίθηση του χρήστη ότι η χρήση μιας εφαρμογής θα αυξήσει την απόδοσή του. Αντίστοιχα, ως αντιληπτή ευκολία στη χρήση ορίζεται η πεποίθηση του χρήστη ότι η χρήση μιας δεδομένης εφαρμογής δεν θα είναι δύσκολη. Η αντιληπτή χρησιμότητα και η αντιληπτή ευκολία χρήσης διαμορφώνουν την πρόθεση συμπεριφοράς, η οποία εκφράζει την πιθανότητα χρησιμοποίησης

ομοιογούς. Το μοντέλο αποδοχής τεχνολογίας χρησιμοποιείται κατά κόρον ως θεωρητικό μοντέλο διερεύνησης αποδοχής σε περιβάλλοντα πληροφορικής (Lee, Kozar, Larsen 2003).
 Η βάση των παραπάνω θεωρήθηκε ότι αν παρατηρείται προσβασιμότητα, εξοικείωση και θετικές τις των φοιτητών ως προς την ευκολία της χρήσης και την χρησιμότητα, τότε μπορούμε να εικάσουμε τα συγκεκριμένα κριτήρια ικανοποιούνται. Συγκεκριμένα, ως προσβασιμότητα ορίζεται η κατοχή και η συχνότητα χρήσης του σε περίοδο μιας εβδομάδας, η σύνδεση με το διαδίκτυο, καθώς και η ημερήσια διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ο αριθμός των μηνυμάτων που εστάλησαν σε περίοδο μιας εβδομάδας. Ως εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες ορίζεται η γνώση εγκατάστασης λογισμικού, των ιών και εγκατάστασης και χρήσης περιφερειακών. Τέλος, οι απόψεις και οι αντιλήψεις των φοιτητών σχετικά με την αντιληπτή χρησιμότητα και ευκολία χρήσης της τηλεδιάσκεψης αφορούσαν την επικοινωνία, την εκπόνηση ομαδικών δραστηριοτήτων, την επικοινωνία με τον καθηγητή και τους συμμαθητές, τη συζήτηση για τις γραπτές εργασίες και τις εξετάσεις, την παροχή διευκρινήσεων για το εκπαιδευτικό υλικό και την υποστήριξη. Στη βάση των παραπάνω λειτουργικών ορισμών των τριών κριτηριακών δημιουργήθηκε ένα ερωτηματολόγιο κλειστού τύπου. Σε όλες τις ερωτήσεις αντιληπτής χρησιμότητας και αντιληπτής ευκολίας χρήσης χρησιμοποιήθηκε κλίμακα τύπου Likert. Η αξιοπιστία των ερωτηματολογίων υπολογίστηκε με βάση το test Alfa Cronbach. Ο συντελεστής αξιοπιστίας Cronbach για το σύνολο των μεταβλητών ήταν 0,79, ενώ για την κατηγορία αντιληπτή χρησιμότητα 0,80 και για την κατηγορία αντιληπτή ευκολία χρήσης ήταν 0,82. Όπως αναφέρεται στην βιβλιογραφία συντελεστής αξιοπιστίας άνω του 0,70 θεωρούνται ικανοποιητικοί (Carmines, & Zeller 1979).
 Το πλαίσιο της έρευνας πραγματοποιήθηκε επίδειξη της πλατφόρμας CENTRA από το Εργαστήριο Παιδαγωγικού Υλικού και Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας του ΕΑΠ κατά την διάρκεια της 5ης Ομάδας Συμβουλευτικής Συνάντησης της Θ.Ε. ΕΚΠ 65 «Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» του ημερησίου έτους 2006-07 στα 3 τμήματα της Θεσσαλονίκης (σε σύνολο 9 για όλη την Θ.Ε.). Στην συνέχεια, διανεμήθηκε το ερωτηματολόγιο στους 66 παρόντες φοιτητές και φοιτήτριες. Από αυτούς το 66% (N = 26) ήταν άνδρες και το 34% (N = 40) γυναίκες. Το 15,2% (N = 10) είχαν ηλικία από 25 έως 34 ετών, το 54,5% (N = 36) είχαν ηλικία από 35 έως 44 ετών και το 30,3% (N = 20) είχαν ηλικία 45 έως 54 ετών. Απόφοιτοι ΤΕΙ ήταν το 19,7% (N = 13), πανεπιστημιακής εκπαίδευσης το 71,2% (N = 47), κάτοχοι άλλου μεταπτυχιακού τίτλου το 7,6% (N = 5) και ένας ήταν κάτοχος διδακτορικού τίτλου. Η ανάλυση των δεδομένων από τις απαντήσεις των φοιτητών στις ερωτήσεις βασίστηκε στον υπολογισμό περιγραφικών δεδομένων (συχνότητες, ποσοστά, τυπική απόκλιση).

Αποτελέσματα έρευνας - Συζήτηση

Στον Πίνακα 1, παρουσιάζονται τα στοιχεία σχετικά με την προσβασιμότητα στην νέες τεχνολογίες. Είναι με σαφήνεια ότι το σύνολο των φοιτητών και φοιτητριών έχουν πρόσβαση σε Η/Υ στο σπίτι, ενώ παράλληλα στην πλειονότητά τους (άνω του 90%) έχουν σύνδεση στο Διαδίκτυο (Internet) μέσω τους E-mail. Μπορούμε λοιπόν να πούμε ότι η προσβασιμότητα στις νέες τεχνολογίες σε εκπαιδευτικό τεχνολογικού εξοπλισμού και λογισμικού είναι πολύ υψηλή.

Προσβασιμότητα στις νέες τεχνολογίες		f	%
Κατοχή Η/Υ στο σπίτι	ΝΑΙ	66	100,0%
	ΟΧΙ	0	0
	Σύνολο	66	100,0%
Διαθέσιμη διαδικτυακή σύνδεση στο σπίτι	ΝΑΙ	62	93,9%
	ΟΧΙ	4	6,1%
	Σύνολο	66	100,0%
Κατοχή λογισμικού email	ΝΑΙ	61	92,4%
	ΟΧΙ	5	7,6%
	Σύνολο	66	100,0%

Πίνακας 1. Συχνότητες για την προσβασιμότητα στις νέες τεχνολογίες

Η προσβασιμότητα όμως στις νέες τεχνολογίες δεν περιορίζεται στην έννοια της κατοχής του τεχνολογικού εξοπλισμού αλλά και σε αυτή της συχνότητας χρήσης της. Στον Πίνακα 2 παρουσιάζονται τα στοιχεία σχετικά με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ και τον αριθμό των email που στάλθηκαν σε μια περίοδο μίας εβδομάδας, που στην συγκεκριμένη περίπτωση ήταν η προηγούμενη της πραγματοποίησης της 5ης ΟΣΣ.

Χρήση των νέων τεχνολογιών	f	%	
Χρήση του Η/Υ την τελευταία εβδομάδα	Καμία φορά	2	3,0%
	1-2 φορές	8	12,1%
	3-4 φορές	10	15,2%
	καθημερινά	46	69,7%
	Σύνολο	66	100,0%
Αριθμός email που στάλθηκαν την τελευταία εβδομάδα	Κανένα	14	21,2%
	1-5	36	54,5%
	6-20	12	18,2%
	> 20	4	6,1%
Σύνολο	66	100,0%	

Πίνακας 2. Συχνότητες για την χρήση των νέων τεχνολογιών

Από αυτόν φαίνεται ότι ενώ ο Η/Υ χρησιμοποιείται καθημερινά από το 69,7% των φοιτητών και φοιτητριών, ο αριθμός των email είναι σχετικά μικρός. Το 21,2% δεν έστειλαν ούτε ένα, ενώ το 54,5 έστειλε από ένα έως πέντε το πολύ. Από τα παραπάνω φαίνεται ότι οι συγκεκριμένοι φοιτητές δεν χρησιμοποιούν τον Η/Υ ως μέσο απόγνωσης επικοινωνίας. Αυτό είναι ένα στοιχείο που απαιτεί περαιτέρω διερεύνηση όχι μόνο για επαληθευτούν τα στοιχεία, αλλά και για να εξηγηθεί ως φαινόμενο. Η χρήση του email σχετίζεται με την αναπτυσσόμενη αλληλεπίδραση στην από απόσταση εκπαίδευση (Jones 1995, 1997). Με βάση αυτό το θεωρητικό πλαίσιο θα μπορούσε να διερευνηθεί η πιθανή διαφοροποίηση της χρήσης του email σε σχέση με το φύλο, το διαφορετικό μορφωτικό προφίλ και τα διαφορετικά μαθησιακά περιβάλλοντα.

Στον Πίνακα 3, παρουσιάζονται τα στοιχεία σχετικά με τη εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες. Η ειλικρίνεια είναι διπλή. Από την μία η πλειονότητα των φοιτητών και φοιτητριών έχει χρησιμοποιήσει περιφερειακές συσκευές όπως ο εκτυπωτής, και ο σαρωτής, δεν έχει όμως χρησιμοποιήσει συσκευές όπως το μωρόφωνο και η web camera. Το τελευταίο δείχνει η εξοικείωσή τους δεν αφορά εκείνα τα μέρη τις τεχνολογίας που αφορούν την σύγχρονη επικοινωνία.

	f	%	
Θεωμάτωση εγκατάστασης λογισμικού	ΝΑΙ	54	81,8%
	ΟΧΙ	12	18,2%
	Σύνολο	66	100,0%
Θεωμάτωση εγκατάστασης λογισμικού	Με βοήθεια	20	30,3%
	Χωρίς	42	63,6%
	Σύνολο	66	100,0%
Θεωμάτωση εγκατάστασης περιφερειακής συσκευής	ΝΑΙ	59	89,4%
	ΟΧΙ	7	10,6%
	Σύνολο	66	100,0%
Θεωμάτωση εγκατάστασης περιφερειακής συσκευής	Με βοήθεια	24	36,4%
	Χωρίς	42	63,6%
	Σύνολο	66	100,0%
Χρήση σαρωτή	ΝΑΙ	61	92,4%
	ΟΧΙ	5	7,6%
Χρήση σαρωτή	ΝΑΙ	66	100,0%
	ΟΧΙ	46	69,7%
	ΟΧΙ	20	30,3%
Σύνολο	66	100,0%	

Χρήση μικροκοινωνίας	ΝΑΙ	15	22,7%
	ΟΧΙ	51	77,3%
Χρήση web camera	Σύνολο	66	100,0%
	ΝΑΙ	25	37,9%
Έλεγχος για ιούς	ΟΧΙ	41	62,1%
	Σύνολο	66	100,0%
	ΝΑΙ	47	71,2%
	ΟΧΙ	19	28,8%
	Σύνολο	66	100,0%

Πίνακας 3. Συχνότητες για την εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες

Στον Πίνακα 4, παρουσιάζονται τα στοιχεία σχετικά με την αντιληπτή χρησιμότητα της τηλεκατάρτισης. Είναι εμφανές ότι υπάρχει μια θετική αντίληψη σχετικά και με την χρησιμότητα στο σύνολο των παρευρισκόμενων. Η θετική αντίληψη, για την χρησιμότητα της τηλεκατάρτισης, όχι μόνο στα θέματα της επικοινωνίας, αλλά και σε αυτά της επίλυσης αποριών - ερωτήσεων και συζήτησης για το εκπαιδευτικό υλικό, προσφέρει ισχυρές ενδείξεις για την ορθότητα της θεωρίας που θέλει τις νέες τεχνολογίες να δημιουργούν περιβάλλοντα συνεργατικής μάθησης (Anastasiadis 2003, 2006; Wegerif 2004; Schellens & Valcke 2006). Τα αποτελέσματα αυτά θα πρέπει βέβαια να ερμηνευτούν κάτω από τους συγκεκριμένους περιορισμούς της έρευνας, όπως το ότι για τους περισσότερους φοιτητές και φοιτήτριες (57,6%) αυτή ήταν η πρώτη, σύντομη εμπειρία στην τηλεκατάρτιση.

	Καθόλου		Πόση πολύ							
	1	2	3	4	5	f	%	f	%	
Για υποβολή αποριών	1	1,5%	3	4,5%	10	15,2%	14	21,2%	38	57,6%
Για ομαδικές δραστηριότητες	0	0	7	10,6%	15	22,7%	18	27,3%	26	39,4%
Για επικοινωνία με καθηγητή	1	1,5%	3	4,5%	6	9,1%	16	24,2%	40	60,6%
Για επικοινωνία με συμμαθητές	1	1,5%	3	4,5%	9	13,6%	15	22,7%	38	57,6%
Για υποστήριξη	4	6,1%	5	7,6%	12	18,2%	13	19,7%	32	48,5%
Για υποβολή ερωτήσεων για το εκπαιδ. υλικό	1	1,5%	3	4,5%	8	12,1%	16	24,2%	38	57,6%
Για υποβολή ερωτήσεων για εξετάσεις και εργασιές	1	1,5%	3	4,5%	8	12,1%	20	30,3%	34	51,5%

Πίνακας 4. Αντιληπτή χρησιμότητα τηλεδιδασκαλίας

Τέλος στον Πίνακα 5 παρουσιάζονται τα στοιχεία σχετικά με την αντιληπτή ευκολία χρήσης της τηλεκατάρτισης. Στην περίπτωση αυτή, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες δεν είναι τόσο σίγουροι/ες ότι είναι εύκολη η χρήση της τηλεδιδασκαλίας. Χαρακτηριστικά η επικρατούσα απάντηση για την υποβολή ερωτήσεων και αποριών ήταν το 4, ενώ εξαιρετικά υψηλό ποσοστό συγκεντρώνει και η απάντηση 3. Το φαινόμενο μπορεί να ερμηνευτεί από το γεγονός ότι οι φοιτητές και οι φοιτήτριες δεν είναι εξοικειωμένοι με το συγκεκριμένο περιβάλλον του CENTRA (μόνο δύο δήλωσαν ότι το έχουν χρησιμοποιήσει στο παρελθόν).

	Καθόλου		Πόση πολύ							
	1	2	3	4	5	f	%	f	%	
Για υποβολή αποριών	1	1,5%	6	9,5%	20	30,3%	25	37,9%	14	21,2%
Για ομαδικές δραστηριότητες	0	0	10	15,2%	22	33,3%	21	31,8%	13	19,7%
Για επικοινωνία με καθηγητή	0	0	1	1,5%	12	18,2%	23	34,8%	30	45,5%
Για επικοινωνία με συμμαθητές	1	1,5%	4	6,1%	13	19,7%	23	34,8%	25	37,8%
Για υποστήριξη	2	3,0%	10	15,2%	15	22,7%	18	27,3%	21	31,8%
Για ερωτήσεις για το εκπαιδ. υλικό	1	1,5%	3	4,5%	15	22,7%	27	40,9%	20	30,3%
Για ερωτήσεις για εξετάσεις, εργασιές	1	1,5%	2	3,0%	15	22,7%	28	42,4%	20	30,3%

Πίνακας 5. Αντιληπτή ευκολία χρήσης τηλεδιδασκαλίας

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η συγκεκριμένη έρευνα είχε ως στόχο να διερευνήσει την δυνατότητα αξιοποίησης των σύγχρονων μεθόδων επικοινωνίας και τηλεκατάρτισης σε προγράμματα της Σχολής Ανθρωπιστικών Σπουδών του Ε.Α.Π. Για το σκοπό αυτό μελετήθηκε η προετοιμασία των φοιτητών και φοιτητριών στις νέες τεχνολογίες, η εξοικείωση τους με αυτές και οι αντιλήψεις τους σχετικά με την χρησιμότητα και την ευκολία χρήσης ενός συγκεκριμένου περιβάλλοντος τηλεκατάρτισης (CENTRA).

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι υπάρχει προετοιμασία, επαρκής γνώση και οικονομησιακές βάσεις χρήσης των νέων τεχνολογιών, τουλάχιστον όσον αφορά βασικές εφαρμογές. Επίσης, οι απόψεις των φοιτητών είναι θετικές ως προς την ευκολία χρήσης και χρησιμότητας του περιβάλλοντος CENTRA, παρότι δεν ήταν εξοικειωμένοι με αυτό.

Παρόλα αυτά, η υιοθέτησή της σε μόνιμη και σταθερή βάση θα πρέπει να στηριχτεί σε επαρκή στοιχεία που θα διερευνούν πιθανές διαφοροποιήσεις σε σχέση με κοινωνικο-οικονομικά στοιχεία όπως το οικονομικό και μορφωτικό προφίλ. Και αυτό γιατί η από απόλυτη εκπαίδευση έχει ως στόχο την βελτίωση της προετοιμασίας στη γνώση ειδικά όσον είναι αποκλεισμένοι από αυτή στο σύστημα (Grager & Bowman 2003).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Anastasiadis P.A. (2003) Distance learning in elementary schools in Cyprus: the evaluation methodology and results. *Computers & Education*, 40(1), p.p. 17-40.

Aydin, C., H. (2005). Turkish Mentors' Perception of Roles, Competencies and Resources for Online Teaching. *Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE* 6(3).

Biggs, M., G. (2006). Comparison of Student Perceptions of Classroom Instruction: Traditional, Hybrid, and Distance. *Education Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE* 7(2).

Carmine, E. G. & Zeller, R. A. (1979). *Reliability and Validity Assessment: Quantitative Applications in the Social Sciences*, London: Sage Publications.

Davis, F.D. (1993). User acceptance of Information Technology: system characteristics, user perception and behavioral impacts. *International Journal of Man-Machine Studies*, 38, pp. 475-487.

Gage, J., Nickson, M. & Beardon, T. (2000). Can Videoconference Contribute to Teaching and Learning? The Experience of the Motivate Project, in *Proceedings of Annual Conference of the British Educational Research Association* 12-14 September, University Exeter.

Grager, D. & Bowman, M. (2003). Constructing Knowledge at a Distance: The Learner. In M. G. Moore, & W. G. Anderson, (Eds.), *Handbook of Distance Education*. (pp 169-180) London: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

Grill, J. (1999) Access to Learning: Rethinking the promise of distance education. *Adult Learning*, 10(4) pp. 32-33.

Hadrilacos Th, Papadakis S., Rossion E. (2007). Tutoring Tele-Meetings (TfM): Experiences and Conclusions from the Distance Support of Hellenic Open University Students in Mathematics via Virtual Classes Experiences and technical issues from the delivery of computer-based learning materials in the Hellenic Open University. *Open Education: The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology*, Vol 3, No 5, P.P.29-44. Edition Propylos.

Henrishaw, D. (2000). Effective Desktop Videoconference with Minimal Network Demands. *British Journal of Educational Technology* 3(1), 221-226.

Jones, S. G. (1995). *Cybersociety: Computer-mediated communication and community*. Thousand Oaks, CA: Sage.

Jones, S. G. (Ed.). (1997). *Virtual culture: Identity and communication in cybersociety*. London: Sage.

Lee, Y., Kozar, K.A., Larsen, K.R.T. (2003). *The technology acceptance model: past, present and future*. *Communications of the Association for Information Systems* 12(50), pp. 753-780.

Marva L. F. (1993). Understanding Students' Approaches to Learning in University Traditional and Distance Education Courses. *Journal of Distance Education* available from <http://ceade.athabascau.ca/vol6.3/06b-figures/engish.html> 18/7/2007.

- Peters, O. (2003). Learning with New Media in Distance Education. In M. G. Moore, & W. G. Anderson, (Eds.), *Handbook of Distance Education*. (pp 87-108) London: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Saba, F. (2000). Research in distance education: A status report. *The International Review of Research in Open and Distance Learning* 1(1) Access at <http://www.irrodl.org/index.php/irrodl/article/view/4/24>
- Schellens T. & Valcke M. (2006) Fostering knowledge construction in university students through asynchronous discussion groups. *Computers & Education*, 46(4), p.p. 349-370.
- Shearer, R. (2003). Instructional Design in Distance Education: An Overview In M. G. Moore, & W. G. Anderson, (Eds.), *Handbook of Distance Education*. (pp 275-295) London: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Wegerif, R. (2004) The role of educational software as a support for teaching and learning conversations. *Computers & Education*, 43(1-2), p.p. 179-191.
- Ανωγειανάκης, Π. (2006) Περιβάλλοντα Μάθησης στο Διαδίκτυο και Εκπαίδευση από Απόσταση. Στο Α. Λιναρδάκης (Επιμ.), *Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση - Στοιχεία θεωρίας και πράξης*. Αθήνα: Προπομπές
- Λιναρδάκης, Α. (2001). Ανοικτή και εξ αποστάσεως πολυμορφική εκπαίδευση: Προβληματισμοί για μια ποιοτική προσέγγιση σχεδιασμού διδακτικού υλικού. Στο Α. Λιναρδάκης (Επιμ.), *Απόψεις και Προβληματισμοί για τη Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, Αθήνα: Προπομπές.
- Μουζέσης, Χ. (2006). Τα παιδαγωγικά πλαίσια αξιοποίησης υπηρεσιών τηλεδιάσκεψης για τη δευτεροβάθμια Πρωτογενική και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Στο Κ. Βασιλόπουλος & Μ. Καλογιαννίσης (Επιμ.), *Προσεγγίσεις σε Εκπαίδευση από Απόσταση στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση*.

